

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań 10.09.2024 r.

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

dziedzina: sztuka

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pani mgr GRETY SAMUEL

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,

w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,

wszczętym przez Radę Naukową Dyscypliny

Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych

W Warszawie

Podstawowe dane o doktorancie

Pani mgr Greta Samuel studiowała w latach 2010-2015 w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i uzyskała tytuł magister sztuki, kierunek: Grafika, dyplom: grafika warsztatowa litografia oraz grafika projektowa ilustracja.

Jej praca zawodowa prezentuje się następująco:

- 2013 – obecnie FREELANCE ILLUSTRATOR WARSZAWA – LONDYN, gdzie współpracowała z magazynami, instytucjami kulturalnymi, międzynarodowymi firmami takimi jak: Adobe, Amnesty International, „Playboy” (Los Angeles), „Wysokie Obcasy”, Bęc Zmiana, Wydawnictwo „Debit”, „Kikimora”, Muzeum Pragi. Pracowała w wielu typach mediów komunikacyjnych w tym w wydawnictwach, miesięcznikach, tygodnikach czy w magazynie internetowym „Dział Zagraniczny”, „Kontakt”. Współtworzyła projekt ze studiem animacji „Borderline” w Londynie. Współpracuje z międzynarodową agencją ilustracyjną „Oskar Illustration” w Londynie.

- 2018-2020 – SENIOR EDITORIAL ILLUSTRATOR, CULTURE TRIP LTD. LONDON – Jej obowiązki obejmują przygotowanie ilustracji w programach ADOBE do artykułów o podróżach i kulturze w zakresie międzynarodowym do użytku online oraz w magazynie papierowym o zasięgu: Londyn – Nowy Jork, projekty animacji, projekty postaci, newslettery, plakaty. Nadzorowała pracę trzech ilustratorów.

- 2013-2019 – ILUSTRATORKA W MAGAZYNIE CHARAKTERY – projektowanie ilustracji do artykułów z zakresu psychologii do magazynu w formie miesięcznika (70 000 czytelników).
- - 2016-2017 – ILUSTRATORKA ORAZ GRAFICZKA W MUZEUM JANA III SOBIESKIEGO W WILANOWIE – zilustrowanie i zaprojektowanie dwóch książek dla dzieci na użytek Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Warszawie. Tytuły książek: „Najmłodszy przewodnik po najstarszym muzeum. Przewodnik dla dzieci po pałacu w Wilanowie”, oraz „Ogrody Wilanowskie. 12 pełnych przygód spacerów”.

Praca dydaktyczna: Pani mgr Greta Samuel prezentuje się następująco:

- 1.10.2021 – obecnie – WYKŁADOWCA W SPOŁECZNEJ AKADEMII NAUK W WARSZAWIE – realizuje tam własny program w pracowniach: Warsztat 2D, Podstawy Projektowania Graficznego oraz w Pracowni Ilustracji.
- 1.03.2021 – obecnie – WYKŁADOWCA W POLSKO-JAPONSKIEJ AKADEMII TECHNIK KOMPUTEROWYCH W WARSZAWIE – realizuje tutaj własny program w przedmiocie Digital Publications
- 1.10.2021-5.07.2023 – ASYSTENTKA W PRACOWNI ILUSTRACJI ASP KATOWICE – pomagała tam przy korektach studentów oraz instruowała studentów jak poprawnie zrobić odbitkę przy użyciu prasy litograficznej. Pomagała przy organizowaniu wystaw końcoworocznych, inicjatyw studenckich oraz wyjazdów plenerowych.
- 2015-2016 – PROWADZĄCA KURS ILUSTRACJI DLA STUDENTÓW

NIESTACJONARNYCH, ASP WARSZAWA – realizowała swój program ćwiczeń dla studentów w zakresie ilustracji. Przeprowadzała korekty oraz pomagała w zakresie projektowym.

Osiągnięcia Pani mgr Greta Samuel prezentują się następująco:

- 6.06.2023 – SPECJALNE WYRÓŻNIENIE W MIĘDZYNARODOWYM KONKURSIE „SZKIC MA MOC!”, SATYRYKON, LEGNICA
- 26.04.2021 – ADOBE LIVE / ILLUSTRATION WITH GRETA SAMUEL & MADDY MOS

Podczas godzinnego spotkania na żywo zaprezentowała w jaki sposób tworzy ilustracje w programie Photoshop na potrzeby programu ADOBE LIVE

- 2021 – 3x3 INTERNATIONAL ILLUSTRATION PROFESSIONAL SHOW NO.18, NOWY JORK, USA

Winner-merit Gallery za prace „Street of Cannes”

- 2021 – ADOBY, KALIFORNIA, USA

Prezentacja na żywo na platformie BEHANCE LIVE jak pracuje w programie Photoshop na przykładzie portretu. Zadawanie pytań od widzów w trakcie prezentacji.

- 2019 – 3x3 INTERNATIONAL ILLUSTRATION PROFESSIONAL SHOW NO.16, NOWY JORK, USA

Winner-merit Gallery oraz Honourable Mention za prace:

„How to make a matcha tea?”, „How to eat with chopsticks?”, „Dinner in Tel Aviv”

- 2016/2019/2021 – WYRÓŻNIONA 5 RAZY W KATEGORII

„ILUSTRACJA” ORAZ 3 RAZY W KATEGORII „PHOTOSHOP”,
BEHANCE, ADOBE

Wyróżnione prace: seria trzech ilustracji pt. „Hysteria”, komiksy: „How to make a matcha tea?”, „How to eat with chopsticks?”, ilustracje „Cannes City views” oraz komiks „Samech”.

- 2014 – PIERWSZA NAGRODA W KONKURSIE „KOMIKS WIERSZEM W TRYBIE ŻEŃSKIM”, PORT LITERACKI, WROCŁAW, POLSKA

Konkurs zrealizowany na bazie wiersza Julii Fiedorczuk pt. „Czekając na telefon”

- 2013 – DRUGA NAGRODA W KONKURSIE KOMIKSOWYM, FUNDACJA SHALOM, WARSZAWA, POLSKA

Komiks zrealizowany na bazie opowiadania Altera Kacyzne pt. „Leon i Basje”

- 2012 – DRUGA NAGRODA W KONKURSIE „KSIĄŻKA DOBRZE ZAPROJEKTOWANA ZACZNIJMY OD DZIECI”, KATOWICE, POLSKA

Ilustracje zrealizowane do wiersza Ignacego Krasickiego pt. „Kruk i lis”

- 2012 – PIERWSZA NAGRODA W KONKURSIE „ILLUSTRATION STARTUP!”, AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH W WARSZAWIE, POLSKA

Ilustracje zrealizowane do wiersza Ignacego Krasickiego pt. „Kruk i lis”

- 2012 – NAGRODA ORAZ STYPENDIUM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO, WARSZAWA, POLSKA

Nagroda za osiągnięcia w dziedzinie ilustracji i komiksu.

- 2010/2012 – WYRÓŻNIENIA W MIĘDZYNARODOWYM KONKURSIE KOMIKSOWYM „FUMETTO”, LUZERN, SZWAJCARIA

Komiksu pt. „You + Me = Us”, „The Move”.

Dotychczasowe wystawy Pani mgr Greta Samuel prezentują się następująco:

- 2023 – SPECJALNE WYRÓŻNIENIE W MIĘDZYNARODOWYM KONKURSIE „SZKIC MA MOC!”, SATYRYKON, LEGNICA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2023 – NAGŁA WYSTAWA/WYSTAWA ZBIOROWA, GALERIA ŁAZIENKOWSKA, WARSZAWA, POLSKA
Wystawa zbiorcza wykładowców Społecznej Akademii Nauk w Warszawie
- 2023 – MIĘDZYNARODOWY KONKURS SATYRYKON „SZKIC MA MOC!”, MUZEUM KARYKATURY, WARSZAWA, POLSKA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2022 – WYSTAWA SAN DO KWADRATU/WYSTAWA GRUPOWA/GALERIA ABAKUS, WARSZAWA, POLSKA
Wystawa zbiorcza wykładowców Społecznej Akademii Nauk w Warszawie
- 2022 – WYSTAWA PORTRETU, KLUB KULTURY PRZEGORZAŁY, KRAKÓW, POLSKA
Wystawa zbiorcza wybranych ilustracji do publikacji książki: „Opowieści na dobranoc. 100 historii niezwykłych Polek”, aut. Sylwia Hutnik, Wydawnictwo Debit.
- 2021 – 3x3 INTERNATIONAL ILLUSTRATION PROFESSIONAL SHOW NO.18, NOWY YORK, USA
Wystawa zbiorowa ilustracji

- 2019 – 3x3 INTERNATIONAL ILLUSTRATION PROFESSIONAL SHOW
NO.16, NOWY YORK, USA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2018 – „UWIKŁANI W TEKST, ILUSTRACJA PRASOWA”, LUBLIN,
POLSKA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2018 – „ZYG MUNT JANUSZEWSKI&PRACOWNIA ILUSTRACJI”,
WARSZAWA, POLSKA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2018 – „ŻYCIE. INSTRUKCJA, WYSTAWA INSPIROWANA
TWÓRCZOŚCIĄ GEORGES’A PERECA”, WARSZAWA, POLSKA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2015 – LITHO-GRAPHY, FERNO DI SOLDI, WŁOCHY
Wystawa zbiorowa grafiki warsztatowej
- 2014 – „PICTORIC”, KIJÓW, UKRAINA
Wystawa zbiorowa ilustracji
- 2014 – „POLISH PRINT/HUNGARIAN KISS”, BUDAPESZT, WĘGRY
Wystawa zbiorowa grafiki warsztatowej
- 2014 – „PUBLIC SPACE/ PERSONAL SPACE”, HAGA, HOLANDIA
Wystawa zbiorowa ilustracji

Działalność Pani mgr Greta Samuel w ramach warsztatów:

- 4.04.2022-8.04.2022 – A NEW FEIRY TALE, TEMPTATIONS
Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych w Warszawie
- 13.12.2021-17.12.2021 – LITERNICTWO W KOMIKSIE I ILUSTRACJI
Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych w Warszawie
- 20.10.2021 – WARSZTATY Z NARRACJI KOMIKSOWEJ
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
- 12.09.2015-18.09.2015 – WARSZTATY KOMIKSU ORAZ ILUSTRACJI PRASOWEJ
Wyższa Szkoła Artystyczna w Warszawie

Pani mgr Greta Samuel brała udział w wolontariacie:

- 1.08.2016-22.12.2016 – ASYSTENTKA W GALERII „HOUSE OF ILLUSTRATION”, LONDYN
Zapewnienie obsługi administracyjnej, kreatywnej oraz obsługi klienta w galerii, dbanie o czystość w przestrzeni galeryjnej oraz przestrzeganie zasad przez odwiedzających, udzielanie im informacji o ostatnich wystawach, odpowiedzialna za monitorowanie i bezpieczeństwo dzieł sztuki w czasie, gdy galeria jest otwarta

Dotychczasowe prezentacje Pani Greta Samuel:

- 26.04.2021 – ADOBE LIVE/ILLUSTRATION WITH GRETA SAMUEL & MADDY MOS
Podczas godzinnego spotkania „na żywo” zaprezentowała w jaki sposób tworzy ilustracje w programie Photoshop na potrzeby programu ADOBE

LIVE. Jest to przestrzeń medialna, w której prezentowani są artyści z całego świata, aby dzielić się z widzami swoimi umiejętnościami oraz pasją używając programu ADOBE. W czasie sesji na żywo można było zadawać Jej pytania, na które z chęcią odpowiadała.

- 15.03.2021 – INSPIRATION GIRD, DAILY DESIGN INSPIRATION FOR CREATIVES

Prezentacja Jej wybranych prac artystycznych na stronie internetowej promująca współczesną ilustrację

- 04.17.2022 – ABDZ.DO

Prezentacja Jej wybranych prac artystycznych na stronie internetowej promująca współczesną ilustrację

Wyliczam szczegółowo te wszystkie osiągnięcia, bo jak widać z powyższego - bardzo bogatego opisu działalności Pani mgr Grety Samuel posiada Ona już doprawdy bardzo spore osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej - projektowej - graficznej oraz dydaktycznej natomiast tematem Jej doktoratu jest „Komiks w kontekście społecznym”. Jest to dorobek profesjonalny - bo sama będąc znakomicie przygotowaną graficzką-illustratorką potrafiła stworzyć bardzo bogaty obszar komiksu i narracji w obrazie. Posiadając te unikatowe talenty - oraz wiedzę i pasję w zakresie rysunku, grafiki oraz filmu animowanego, a nade wszystko potrzebę badawczą - opracowała Ona przekaz - dotyczący obszaru - tytułowego komiksu w aspekcie społecznym.

Przyznam, że mam tutaj poczucie wspólnej sprawy z doktorantką, gdyż z wielkim przekonaniem i własną aktywnością obserwuję te problemy społeczne, dotyczące - czy to emigracji czy imigracji. Bo to jest tak, że jak z kraju ojczystego jesteśmy wypchnięci to w kraju goszczącym jesteśmy imigrantami. Niezależnie jednak od statusu zawsze łączy się ten stan z problemami - „obecności” oraz „nieobecności”. Uczenia się rzeczy nowych ale i utratą innych. I te właśnie wszystkie powyższe stany opisuje i przywołuje doktorantka w formie komiksowej.

I tutaj przypomina mi się bardzo wymowny tekst - również zaangażowanego społecznie artysty Pabla Picassa, który choć wypowiadał się materią malarską, to o to samo chodzi - o...

„...Jak sądzicie, kim jest artysta? Półgłówkiem, który ma tylko oczy - jeśli jest malarzem, uszy - jeśli jest muzykiem, albo lirę na wszystkich szczeblach sercach - jeśli jest poetą, albo tylko mięśnie - jeśli jest bokserem? Wręcz przeciwnie, jest równocześnie istotą polityczną, bez przerwy czujną na wydarzenia tego świata - rozdzierające, namiętne lub spokojne, istotą, która w swym całokształcie formuje się na ich podobieństwo. Czyż można pozostawać obojętnym wobec życia innych? I na mocy jakiegoż to wygodnictwa miałoby się prawo zamykać w wieży z kości słoniowej i odrywać od życia, którym nas ludzie tak hojnie obdarzają. Nie, malarstwo nie jest po to, aby zdobić mieszkania. Jest narzędziem wojny, natarcia i obrony przed wrogiem...”

A teraz przytoczę słowa doktorantki, które widzę wyraźnie w analogii do tych powyższych mistrza Pabla:

„...Finalnie przeprowadziłam wywiady z ponad 30 osobami, wśród których były osoby z Białorusi, Ukrainy, Afganistanu, Algierii, Somalii, Liberii (państwo położone w Afryce Zachodniej), Czeczenii, Nepalu, Tybetu, Japonii. Przeprowadziłam również nie mniej interesujące rozmowy z Polakami, którzy postanowili pomagać. Wśród nich są prawnicy, pracownicy fundacji, psychologowie, filmowcy czy osoby zatrudniające imigrantów w swoich firmach. Moja wiedza na temat sytuacji imigrantów w Polsce, w szczególności na granicy polsko-białoruskiej była znikoma. Dzięki tym ludziom dowiedziałam się jak bardzo ta sytuacja jest trudna nie tylko pod względem społecznym, ale również politycznym. Napór imigrantów na granicę polską jest wzmożony przez władze białoruskie, które organizują nielegalne pasy przerzutowe ludzi, aby wywołać kryzys na polskim pograniczu. To miejsce stało się zapalnym punktem gdzie wciąż trwa tragiczna sytuacja humanitarna. Ludzie wciąż umierają w lasach Puszczy Białowieskiej...”

Doktorantka do rysunków wykorzystwała wizerunki konkretnych osób, a w treści - nagrania autentycznych rozmów, które stały się podstawą dla scenariusza. I jest to ta część pierwsza pracy doktorskiej. Wszystkie te zabiegi - teraz poddane są również interpretacji i w swojej różnorodności składają się na drugą część doktoratu - czyli suplement.

Sytuacja życiowa ukazana w wydawnictwie autorki pt. „emigracja JA” - z podtytułem „Notatki o człowieku” - to swoista księga - życia, nostalgii i wielu ludzkich historii. W tym również doktorantki, która spina całą tę emigracyjną epopeję graficzną pasją. Języka komiksowego z jego całą sferą zależności technicznych,

komponowania stron czy kadrowania ujęć.

Te autorskie Jej wizerunki i aspekty tekstów w procesie realizacji komiksu - stają się polem badawczym Jej i naszego - potencjalnego - wspólnego świata, ale prezentowanego na warunkach doktorantki. Jej procesy eksponowane w relacji do różnorodnych historii - obszarów społecznych oraz ich kulturowych kontekstów stają się motywem zgłębiania - zawartej w nich też pewnej tajemnicy. Potencjalnej właśnie tajemnicy zawartej często w samej przestrzeni badanego - kadrowanego obiektu. Ale to co ją wyzwala - to co pozwala głęboko zapuścić sondę w Jej świat - realny ale i ten wykreowany - to jest to - ten twórczy i społeczny właśnie aspekt autorki. Pozwala on Jej szukać analogii i zgłębiać go będąc cały czas czujnym na wydarzenia tego świata ale i także tego wynikłego z nostalgii czy wspomnienia - czy upamiętnienia. Tak jak pisze sama doktorantka o tym aspekcie - zacytuję Jej słowa, gdyż one bardzo dobrze obrazują istotę Jej działań:

„...Styl, w którym realizuję komiks jest szkicowy/notatkowy. Zależało mi na prostocie i dynamicznym ujęciu tych historii. W pierwszej części rysuję używając ołówka i czerwonej kredki oraz starych papierów. Zrezygnowałem z obrysowywania kadrów, dzięki temu narracja nabiera większego dynamizmu i prostoty. Ma się wrażenie, że historie odbywają się wraz z tymi notatkami, które czasem są niedokończone i rozmazane. Suplement, czyli moje własne doświadczenie emigracyjne narysowałam dodając jeszcze jeden kolor oraz zmieniając styl kadrowania. Chciałam tym samym zaznaczyć, że moja historia jest inna, a moja emigracja nie została wymuszona...”

Często cytuję doktorantkę, gdyż bardzo dobrze oddaje Ona wrażliwość narracji danej historii. A w tej relacji rysunek-ilustracja-obraz-komiks staje się zbiorem znaków do rozpoznania - jakby społeczno-egzystencjalnym rebusem, który przedstawia dramatyczne losy bohaterów. Autorka sprezentuje nam ten świat z troską - dzieli się nim z nami a dzięki temu dostępujemy aktu spełnienia, który wykracza poza sferę mentalną i dotyczy on oglądu świata z pozycji emigranta będącego niemym świadkiem - albo uczestnikiem opresyjnych zdarzeń. Pani Greta Samuel dotyka i zgłębia obszary znaczeń tworząc naturalne - uniwersalne kody wiążące ludzkie losy na przestrzeni społecznej. Potrafi Ona z niezwykłą konsekwencją oraz niezwykłą świadomością, a także bardzo dobrym warsztatem plastycznym, plastyczno-społecznym - graficznym oraz teoretycznym tworzyć badawczy przekaz w szeroko rozumianej sztuce. Jej teren badań jest rozpięty pomiędzy historią ludzką i najbardziej aktualnymi problemami współczesności. Również Jej talenty opisujące te obszary znaczeń scalają Jej twórczość, w której naczelną ideą jest - wolność - a właściwie - marzenia o niej - a więc permanentne rozpoznawanie i poznawanie archetypu bytu. Twórczość doktorantki przejawia się więc w bezpośrednim akcie przenikania losów i tworzenia, pokonywania oporu materii, losu i pozostawianiu w nim własnych emocji, indywidualnego śladu. Stąd też wypływa Jej potrzeba poszukiwania wciąż nowych form graficznej i personalnej komunikacji - z odbiorcą. Dlatego też wciąż powstają Jej nowe - kolejne... NOTATKI...

Konkluzja

Pani Greta Samuel potrafi wyczuwać te wartości i znaki, które widz może utożsamiać ze sobą, może je konfrontować i wchodzić z nimi w dialog. Ta uniwersalność przekazu ale i jego bogactwo społeczno-ideowe są dla mnie wartościami, które tworzą wyjątkowy potencjał plastyczno-społeczny.

Ukazuje on, że rozprawa doktorska prezentuje bardzo dobrą wiedzę autorki w Jej dyscyplinie oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia przez nią pracy artystycznej. Ten cały niezwykły dorobek Pani Greta Samuel spełnia więc ustawowy wymóg - oryginalnego dokonania artystycznego zgodny z wymogiem Ustawy z dnia 20 lipca 2020 roku, art.187, ust. 1 i 2 Prawo o szkolnictwie wyższym.

Jest to również w tej warstwie – obszarze artystycznym - potencjał spójny, gdyż tworzy się on przez ciągłe - dynamiczne zmiany na naszych oczach. W dobie wciąż płynącej - totalnej informacji - panorama znaczeń badawczych dokonywana i zatrzymywana przez autorkę - artystkę - staje się głęboko zanurzona w historię i los naszego świata - naszej cywilizacji.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz